

Hayvanlar Dosttur, Yiyecek Değil

Eski bir Cree öğretisi vardır: İnsanlar geyiği gelişigüzel avlamaz. Geyik, yalnızca gerçek ihtiyaç zamanlarında kendini insanlara sunar. Bu hikâyeye bir efsaneden fazlasıdır – bir talimattır. Bize hayvanların keyfimize göre alabileceğimiz varlıklar olmadığını söyler. Onlar akrabalarımızdır. Hayatlarını verdiklerinde, bu bir hediyedir. Ve hediyeler minnettarlık, alçakgönüllülük ve ölçülülük gerektirir.

İnsanlık tarihi bir zamanlar bunu anlamıştı. Yüzyıllar boyunca et, günlük bir hak değildi. İnsanlar tarımsal bir yaşama yerleştikten sonra hayvanlar hayatta kalma yoldaşlarıydı: süt, yumurta ve emek verdiler. Hayatları, en sert kışlar ya da topluluğun ziyafet talep ettiği nadir kutlamalar dışında korunurdu. Et nadirdi ve bu yüzden kutsal. Onu yemek, kurbanın ağırlığını onurlandırmak anlamına gelirdi.

Ancak yolumuzdan saptık. Zenginlik arttıkça et değişti. Statü göstergesi, bir mal, güç gösterisi aracı haline geldi. Artık nadir değildi, sıradanlaştı. Yine de muhalefet her zaman vardı. Avrupa Rönesansı'nın zirvesinde bile Leonardo da Vinci, bedenini "hayvan cesetleri için bir mezar" yapmayacağını beyan etti. Bu reddediş bir tuhafılık değildi; ahlaki bir duruştu. Başkalarının görmezden geldiğini o gördü: Hafife alınan bir hayat, saygısızlık edilen bir hayattır.

Başka gelenekler de bu gerçeği taşıdı. Budizm, insan davranışının merkezine şefkati yerleştirdi – sadece insanlar için değil, tüm duyarlı varlıklar için. Bir hayvanı yemek, acıyı yaymak, kendini daha derinden zarara bağlamaktır. Bundan kaçınmak, eylemde *ahimsa*, yani şiddetsizlik uygulamaktır. Bu öğretisi, Cree hikâyesiyle yankılanır: Hayat asla düşüncesizce alınmamalıdır.

Modern dünya bu bilgeliği büyük ölçüde terk etti. Büyük Buhran ve İkinci Dünya Savaşı sırasında insanlar eti yeniden değerli, rasyonlu, asla israf edilmeyen bir şey olarak gördü. Ancak savaş sona erdiğinde, açlık yerini bolluğa bıraktı ve ölçülülük yerini savurganlığa bıraktı. Et tüketimi hızla arttı. Mutfaklar ağırlaştı, ekonomiler sanayileşti ve hayvanlar son bir parça haysiyetlerini kaybetti. Artık kendilerini "vermiyorlardı". Üretiliyor, çoğaltılıyor ve hayal edilemeyecek bir ölçekte kesiliyorlardı.

Antlaşma bozuldu. Saygı eridi. İnsanlarla hayvanlar arasındaki bağ, sömürüye çöktü.

Bu yüzden vejetaryenim. Bu bir moda ya da trend meselesi değil. Bu etikle ilgili. Bize hatırlatan sesleri dinlemekle ilgili – Cree büyüğü, Rönesans sanatçısı, Budist rahip – hayvanların mal değil, yoldaş olduğunu. Bir can almam gerekmiyorsa, bunu reddederim. Bedenim bir mezar olmayacak.

Hayvanlar dosttur, yiyecek değil. Bu gerçeğe göre yaşamak, kaybolan saygıyı geri getirmektir. Bize öncülük edenlerin bilgeliğini onurlandırmaktır. Acı üzerine kurulu bir

endüstriyi reddetmektir. Ve geyiğin hâlâ özgürce dolaştığı, hediyesinin nadir ve kutsal olduğu, rutin ve istismar edilmiş olmadığı bir gelecek için durmaktır.